

MAGISTRÁT MĚSTA PROSTĚJOVA

ODBOR ÚZEMNÍHO PLÁNOVÁNÍ A PAMÁTKOVÉ PÉČE

ODDĚLENÍ PAMÁTKOVÉ PÉČE

NÁMĚSTÍ T. G. MASARYKA 130/14, 796 01 PROSTĚJOV

Spis. značka SÚ/2792/2015/PhDr.Per
Číslo jednací PVMU 10152/2016 62

Oprávněná úřední osoba pro vyřízení PhDr. Marek Perůtka
Oprávněná úřední osoba pro podepsání PhDr. Marek Perůtka

Prostějov, 11. 1. 2016

ZÁVAZNÉ STANOVISKO Č. 120/2015

Magistrát města Prostějova, Odbor územního plánování a památkové péče, Oddělení památkové péče, jako věcně a místně příslušný orgán státní památkové péče (dále jen „správní orgán“) podle ust. § 29 zák. č. 20/1987 Sb., O státní památkové péči ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon O státní památkové péči“) obdržel dne 16. 11. 2015 od žadatele, kterým je Římskokatolická farnost Prostějov – Vrahovice, Majakovského 130/3, Vrahovice, 798 11 Prostějov, písemnou žádost o závazné stanovisko k zamýšlené „**Výměně břidlicové krytiny, kostel sv. Bartoloměje, parc. č. 5, k. ú. Prostějov – Vrahovice**“ s příloženou projektovou dokumentací („*Výměna břidlicové krytiny střechy farního kostela sv. Bartoloměje ve Vrahovicích; 10/2015; DSP; 21/2015*“; vypracoval Ing. arch. Zdeněk Beran, Vrahovická 111, 798 11 Prostějov; datováno 10/2015).

Objekt je kulturní památkou (rejstř. č. 35344/7-5832).

Na základě výše uvedené žádosti a po písemném vyjádření Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Olomouci (dále jen „NPÚ“), ze dne 8. 1. 2016, č. j. NPÚ-391/94580/ 2016, které je zákonným podkladem pro vydání závazného stanoviska, na základě vlastní znalosti dotčeného místa a poté, co bylo účastníkům řízení umožněno nahlížet do spisového materiálu, vyjádřit se ke shromážděným podkladům a uplatnit připomínky a náměty k uvedenému předmětu řízení, vydává správní orgán podle ustanovení § 14, odst. 1 a 3 zákona O státní památkové péči toto

ZÁVAZNÉ STANOVISKO

„Výměna břidlicové krytiny, kostel sv. Bartoloměje, parc. č. 5, k. ú. Prostějov – Vrahovice“ dle předložené žádosti s příloženou dokumentací je z hlediska státní památkové péče přípustná za splnění následujících podmínek:

- Pro kotvení břidlicových šablon nebudou užity speciální šrouby do břidlice. Kotvení bude provedeno pomocí tradičních hřebíků z mědi, příp. z ušlechtilé oceli.
- V případě nutnosti výměny poškozených prvků krovů pod bedněním budou vyměňovány pouze ty části, které jsou nadále neudržitelné pro svůj fyzický stav. Nahrazeny budou tvarově identickými, adekvátně materiálově volenými a adekvátně řemeslně zpracovanými prvky, včetně způsobu jejich spojení. Případný návrh výměn prvků krovové konstrukce či jejich částí bude předložen výkonnému orgánu státní památkové péče k posouzení ve správním řízení.

- Nebudou realizovány doplňkové klempířské výrobky, tj. krytí hřebene, nároží, zlomů střešních rovin a další (vyjma úžlabí a lemů nadstřešního zdiva). Krytí bude provedeno dle stávajícího řešení, tj. s přesahem na tupo z návětrné strany.

ODŮVODNĚNÍ

Navrhované úpravy budou spočívat zejména v těchto úkonech: Navržena je výměna břidličné krytiny v celé ploše hlavního zastřešení nad lodí a presbytářem kostela z důvodu poruch stávající krytiny. Vzhledem k tvarovému členění střech bude veškeré krytí provedeno jako tzv. "moravský čtverec" (dle referenčního výrobce nazýváno "univerzální krytina"). Bude provedeno ve vzestupném kladení ve směru pokládky na západní straně „levém“ a na východní straně „pravém“, s 80 mm výškovým překrytím výšky kamene a 90 mm šířkovým překrytím šířky kamene. Formát kamene bude použit 300 x 300 mm. Kotvení kamenů bude třibodové pomocí speciálních šroubů do břidlice z ušlechtilé oceli. Jako referenční materiál je v projektu uvažována břidlicová krytina Rathscheck, tvar Moravský čtverec, dle ref. výrobce označen jako tzv. univerzální krytina s požadovanou kvalitou materiálu Intersin a v předepsané tvarové skladebnosti, dané referenčním výrobcem. Po rozkrytí krytiny a klempířských prvků proběhne sejmutí stávající porušené krytiny. Dále bude sejmuta stávající podkladní pojistná izolace (asfaltový pás). Stávající prkenné bednění svou tloušťkou 22 - 24 mm nevyhovuje normovým požadavkům pro zátěž daným typem krytiny, proto bude celoplošně vyměněno. Bude provedeno ze smrkových prken tl. 30 mm a min. šířky 120 mm. Každá deska bednění budou kotvena ke krokvi vždy dvěma hřebíky nebo odpovídajícím kotvicím prvkem. Při rozebírání je nutno konstrukci rozebírat tak, aby nedošlo k jejímu zhroutení. V místech po event. zatečení bude provedena i kontrola pod bedněním umístěných prvků krovu. Projektový předpoklad činí 5 m³ hmoty. Bude provedeno ošetření vhodnou fungicidní a insekticidní látkou opravovaných míst. Fungicidním a insekticidním nástřikem bude opatřeno také nové dřevo (beztlaková impregnace) vodného roztoku typu FB, P, B, IP, 1, 2, 3, S, D, SP (např. Bochemit QB, Bochemit Plus nebo Adolit BAQ) nejlépe ještě před jeho instalací. V zásadě bude použit bezbarvý přípravek výše uvedeného charakteru. V rámci účinné sanace bezpodmínečně je nutné provést i ošetření zdiva. Provlhčení zdiva se provede u styku s dřevěnými prvky (pozednice, zhlaví, bednění), a to nástřikem vodního roztoku fungicidu typu FB, P, IP, 1, 2, 3, D, SP (např. Bochemit QB, Bochemit Plus nebo Adolit BAQ). Doplňkové klempířské výrobky - krytí hřebene, nároží, úžlabí, lemů a další budou provedeny z měděného plechu tl. 0,63 mm a v souladu s pravidly ČSN 733610 a atypickými detaily, které tvoří autenticitu dané památkově chráněné stavby. Stávající klempířské prvky střechy pocházejí vesměs z doby výměny krytiny v roce 2004, ale mohou být i starší. Většina prvků je provedena z měděného plechu. Dešťové žlaby jsou měděné a svody dešťové vody podél fasády jsou provedeny z pozinkovaných trub z důvodu ochrany majetku před zloději. I když jsou měděné klempířské prvky oplechování střech hlavní lodi a kaplí relativně nové, v souvislosti s plánovanou výměnou krytiny je navržena jejich kompletní výměna. Důvodem je jednak zjištěný neuspokojivý stav aktuálního provedení střech s rizikem skrytých vad a také skutečnost, že stávající oplechování bude po demontáži stávající krytiny poškozeno dírami po hřebech a také proto, že výměna krytiny je navrhována za účelem předpokládané bezporuchové trvanlivosti celého střešního pláště na desítky let. Při samotném fyzickém ohledání po demontáži stávající krytiny je možno rozsah klempířských prvků k výměně zredukovat, pokud bude zjištěn jejich bezvadný stav, vhodný k zachování. V místech styku s prvky, obsahujícími železo, jež nebudou měněny za měděné nebo nerezové - např. s oplechováním sanktusníkové věžičky nebo kříže nad závěrem presbytáře, bude měděný plech oddělen olověnou vložkou, pro zamezení vzniku koroze. Stávající dešťové žlaby s háky a dešťové svody budou dle potřeby šetrně demontovány a následně použity pro zpětnou montáž. Stávající hromosvodná soustava je funkční s platnou revizí. Nepředpokládá se její výměna, pouze dle potřeby její šetrná demontáž a zpětná montáž v původních pozicích. Stávající záchytné háky v hřebeni střech budou při výměně krytiny zachovány – tzn. demontovány a následně vráceny na původní místo. Bude provedena oprava poruch po zatečení, zapravení omítek a nátěr fasády po provedení návaznosti klempířských prvků na fasádu. Odstraňování stávajících omítkových vrstev bude prováděno šetrně a jen v nejnutnějším rozsahu, požadovaném stavebně

technickým opatřením. Bude použita vápenná jádrová a štuková omítka. Opravované profilace říms budou vytahovány podle šablony. Nebudou převrstvovány okolní plochy omítek. Fasádní barva bude použita silikátová ve stávajícím odstínu velmi světlé žluté - nutno nanést kontrolní vzorek pro porovnání původního a nového odstínu. Krytina nad sakristií bude přeložena do měděného falcovaného plechu.

Ve výše uvedeném písemném vyjádření NPÚ se uvádí, že z hlediska zájmů státní památkové péče není proti realizaci navržených prací dle předložené dokumentace námitek, protože nedojde k poškození kulturní hodnoty památky. Je přitom však potřeba zohlednit následující podmínky:

- Pro kotvení břidlicových šablon nebudou užity speciální šrouby do břidlice. Kotvení bude provedeno pomocí tradičních hřebíků z mědi, příp. z ušlechtilé oceli. – Tato podmínka je stanovena z důvodu zachování tradičního způsobu kotvení břidličné krytiny pomocí hřebíků. Z důvodu zohlednění zásady autenticity procesu obnovy stavební památky památková péče vždy preferuje tradiční materiály a řešení, což v případě navržených speciálních šroubů není splněno. Historicky se břidličná krytina vždy kotvila hřebíky, a to i nověji třeba měděnými, jelikož nekorodují. Z toho důvodu trváme na tradičním kotvení pomocí hřebíků. Kompromisně lze akceptovat také hřebíky z ušlechtilé oceli.
- V případě nutnosti výměny poškozených prvků krovů pod bedněním budou vyměňovány pouze ty části, které jsou nadále neudržitelné pro svůj fyzický stav. Nahrazeny budou tvarově identickými, adekvátně materiálově volenými a adekvátně řemeslně zpracovanými prvky, včetně způsobu jejich spojení. Případný návrh výměn prvků krovové konstrukce či jejich částí bude předložen výkonému orgánu státní památkové péče k posouzení ve správním řízení. – Tato podmínka je uplatněna z důvodu zachování maximálního množství původní hmotné substance krovové konstrukce. Jedním ze základních požadavků památkové péče při obnově krovů obecně je důraz na ohleduplný přístup k dochovanému materiálu při obnově konkrétních konstrukcí historické stavby. Předmětem ochrany u historických konstrukcí krovu je zejména tvar, materiál, způsob spojování a opracování krovové konstrukce a její úplnost, proto je nezbytné, aby dochovaná hmotná substance historické krovové konstrukce byla v maximální možné míře zachována. Vyměňovány mohou být pouze ty části, které jsou nadále neudržitelné pro svůj fyzický stav a ohrožují tak funkci krovu (rozpad dřeva vlivem působení dřevokazného hmyzu, dřevokazných hub a hniloby). Neudržitelné části krovové konstrukce je žádoucí doplňovat tvarově identickými, adekvátně materiálově volenými a adekvátně řemeslně zpracovanými prvky, včetně způsobu jejich spojení. Prvořadým cílem památkové péče je zachování hodnot střech v jejich autenticitě, přičemž jde nejen o dochování vizuálního působení (autenticity vzhledu), ale i dochování materiálového vyjádření (autenticity materiálu). Navržené eventuální výměny v krovové konstrukce, které nejsou z podstaty věci nijak blíže specifikovány, nelze bezvýhradně akceptovat, jelikož by mohlo hrozit i poškození hodnot předmětné kulturní památky.
- Nebudou realizovány doplňkové klempířské výrobky, tj. krytí hřebene, nároží, zlomů střešních rovin a další (vyjma úžlabí a lemů nadstřešního zdiva). Krytí bude provedeno dle stávajícího řešení, tj. s přesahem na tupo z návětrné strany. – Tato podmínka je stanovena z důvodu zachování autenticity vzhledu památky a tradičního řešení kladení břidličné krytiny. Památková péče vždy preferuje tradiční materiály a řešení, což v tomto případě je krytí dle stávajícího řešení, tj. s přesahem na tupo. Navržené řešení představuje novodobé ahistorické a pohledově se uplatňující se řešení, které je z pohledu památkové péče nevhodné.

Oddělení památkové péče Stavebního úřadu Magistrátu města Prostějova se jako věcně a místně příslušný správní orgán řídilo při posuzování žádosti platnými právními předpisy a nařízeními (zejména zákonem O státní památkové péči, Vyhláškou č. 66/1988 Sb. a Správním řádem), jakož i Listinou základních práv a svobod člověka (čl. 35, odst. 3: „Při výkonu svých práv nikdo nesmí ohrožovat

*ani poškozovat životní prostředí, přírodní zdroje, druhové bohatství a kulturní památky nad míru stanovenou zákonem“), která je součástí Ústavy České republiky. **Předložené podklady posoudilo jednotlivě i ve vzájemných souvislostech a rozhodlo, jak je ve výroku uvedeno: Při dodržení stanovených podmínek nepoškodí navrhované úpravy chráněné hodnoty památky.***

POUČENÍ

Toto závazné stanovisko není samostatným rozhodnutím ve správním řízení, nýbrž je úkonem učiněným dotčeným orgánem pro řízení vedené stavebním úřadem. Jeho obsah lze napadnout pouze v rámci odvolání podanému proti rozhodnutí ve věci samé.

PhDr. Marek Perůtka
vedoucí Oddělení památkové péče
Stavebního úřadu Magistrátu města Prostějova

Obdrží: Římskokatolická farnost Prostějov – Vrahovice [IDDS: jrrgydc]
Národní památkový ústav, ú. o. p. v Olomouci [IDDS: 2cy8h6t]
A/A